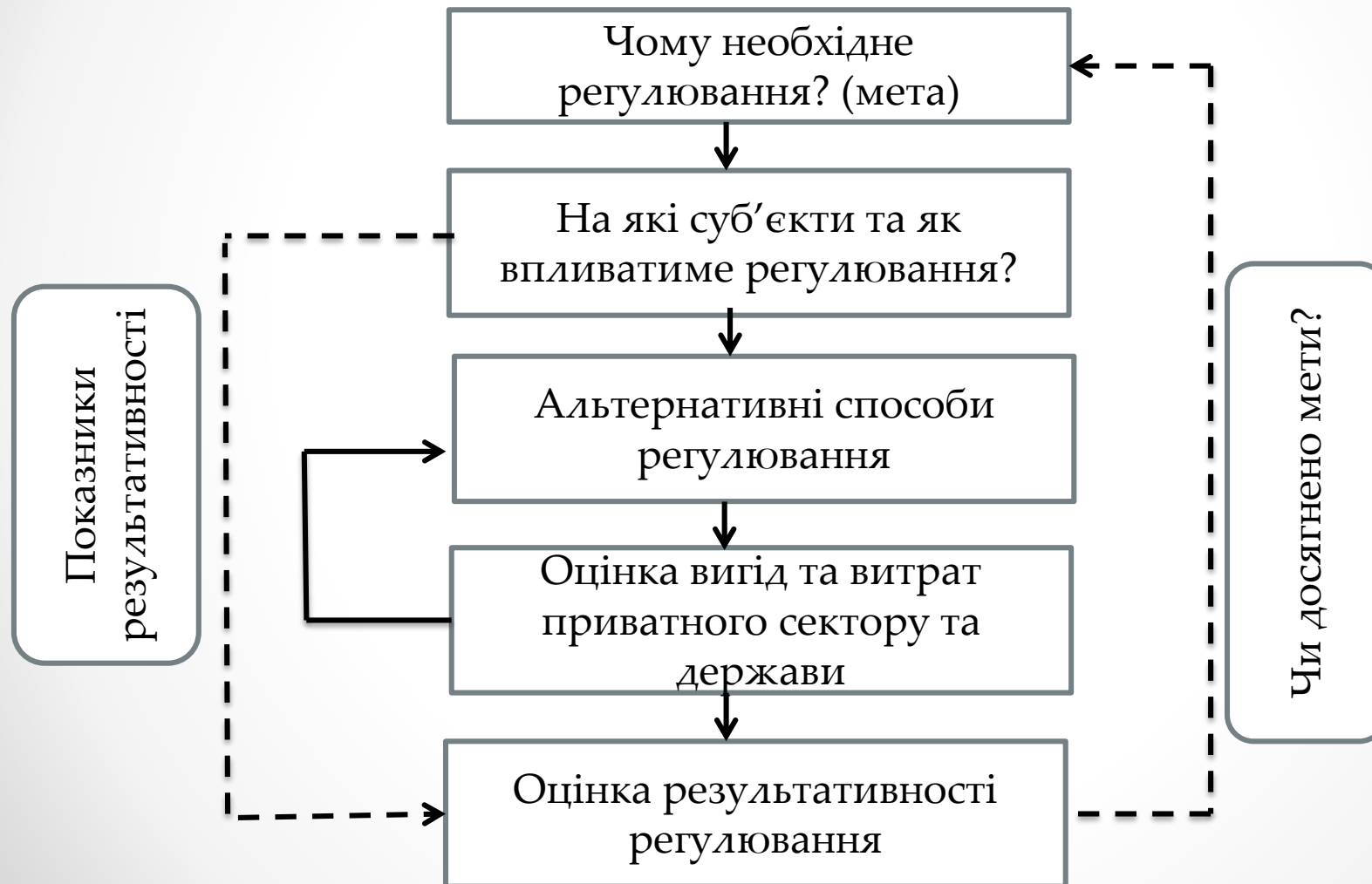

Аналіз регуляторного впливу

На прикладі проекту постанови КМУ «Про
затвердження Порядку оцінки придатності
земель (ґрунтів) для виробництва
органічної продукції»

Загальна схема

Приклад: контекст

- Закон «**Про виробництво та обіг органічної с-г продукції та сировини**» (2013) передбачає двокрокову процедуру отримання сертифікату органічного виробника:
 - 1) Оцінка придатності земель (ґрунтів)
 - 2) Оцінка відповідності процесу виробництва продукції

Ст. 23 Закону передбачає, що порядок проведення оцінки придатності земель визначається Кабміном

 АРВ для проекту цього Порядку

Загальна схема

Чому необхідне регулювання?

KYIV SCHOOL
OF ECONOMICS

- Асиметрична інформація
- Негативні зовнішні ефекти
- Природна монополія (загроза монополізації ринку)

Мета регулювання – усунути «провал» ринку

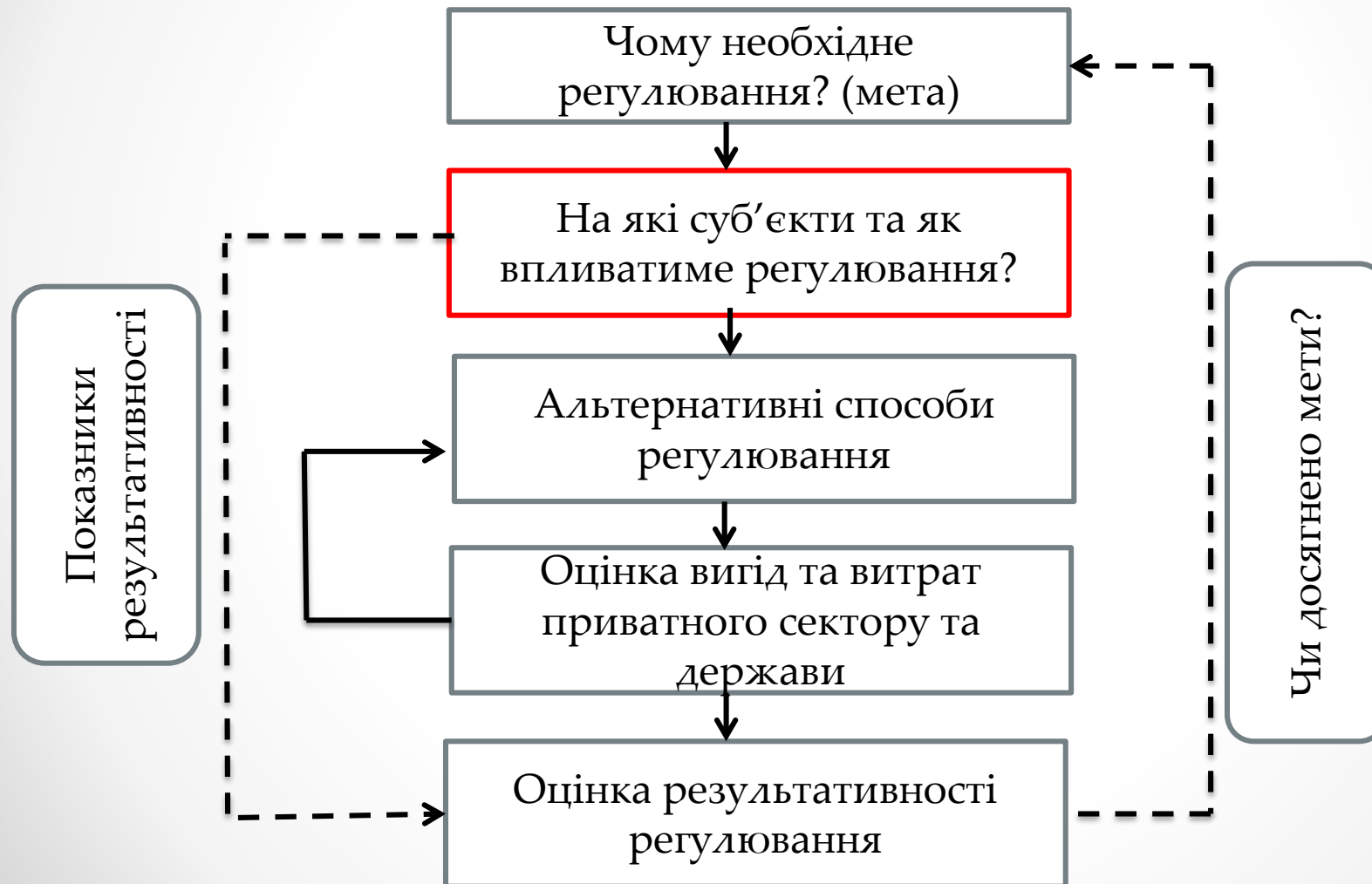
Приклад: чому необхідне регулювання?

- **Асиметрична інформація**

- Споживач не бачить, як відбувається виробництво, і не знає, чи воно відповідає стандартам органічного
- Недобросовісний виробник може маркувати свою продукцію як органічну, хоча насправді вона такою не є

➡ Потрібна третя сторона, яка б підтвердила відповідність виробництва стандартам

Загальна схема

На які суб'єкти та як впливатиме регулювання?

Приклад: на які суб'єкти та як впливатиме регулювання?

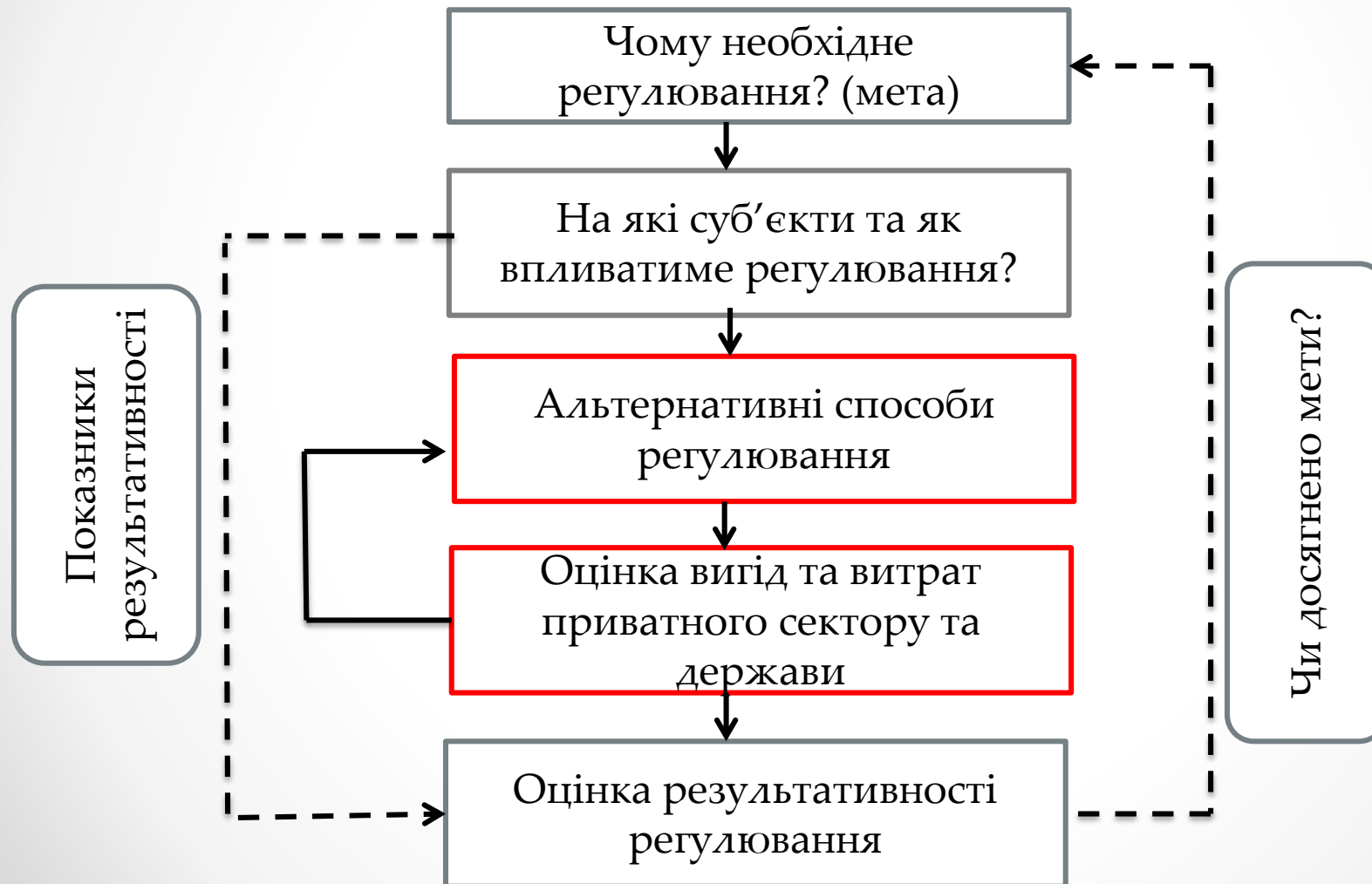
Споживачі (громадяни)	Вища доступність органічної продукції (опосередкований вплив)
Держава (органи сертифікації)	Витрати на сертифікацію (прямий вплив) Зростання податкових надходжень від виробництва та продажу органічної продукції (опосередкований вплив)
С-г виробники, які хотіли б отримати нац. сертифікат •	Витрати на сертифікацію (нижчі, ніж на сертифікацію приватними фірмами?) (прямий вплив) Зростання обсягів продажу органічної продукції та доходів від них (опосередкований вплив) •

Приклад: кількість суб'єктів господарювання

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Площа, га	240000	241980	242034	249872	269984	270193	270226	270320	272850	393400	400764
Кількість виробників	70	72	80	92	118	121	142	155	164	175	182
розрахунки											
Приріст кількості виробників	1	2	8	12	26	3	21	13	9	11	7
Приріст площі орг. виробництва, га	458	1980	54	7838	20112	209	33	94	2530	120550	7364
Середній розмір "нового" виробника, га	458	990	7	653	774	70	2	7	281	10959	1052

Джерело даних: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>

Загальна схема

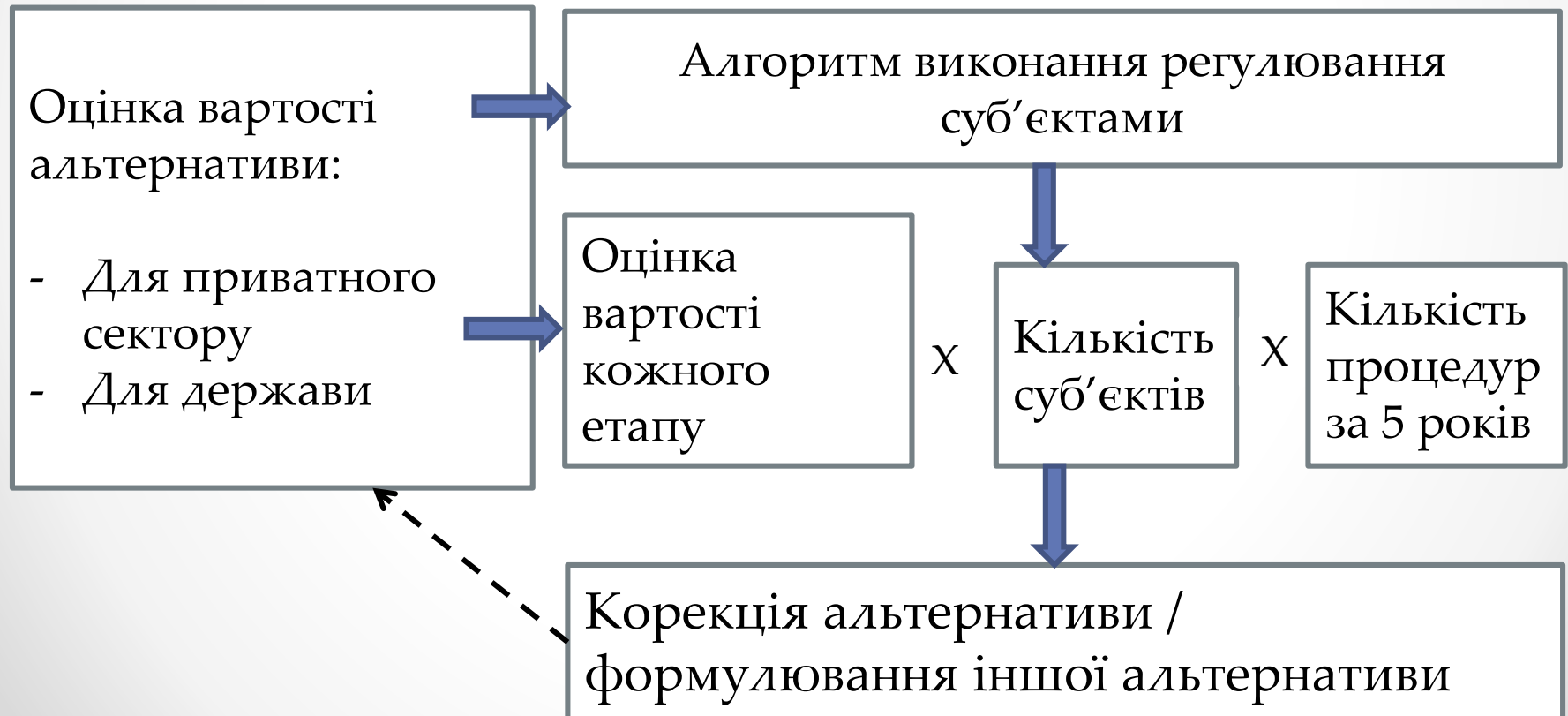
Формулювання альтернатив

- Консультації з бізнесом та експертами
- Міжнародний досвід
- «історичний» досвід
- Відсутність регулювання

➡ Під час оцінки витрат можуть виникати нові альтернативи чи коригуватися існуючі

Альтернативи: оцінка витрат

Джерела даних

- Статистика (Держстат, НБУ, профільні видання, бізнес-асоціації)
- Опитування
- Консультації з експертами
- Консультації з бізнесом

Приклад: оцінка альтернатив

- **Альтернатива 1:** відсутність регулювання (статус-кво)
- **Альтернатива 2:** запровадити процедуру сертифікації земель (грунтів) як прописано в проекті Постанови
- **Альтернатива 3:** запровадити (часткове) відшкодування витрат суб'єктів господарювання

Текст проекту постанови

8. Для проведення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції землевласник (землекористувач) (далі – заявник) письмово звертається до територіального підрозділу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель.

9. До заяви про проведення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції додаються оригінали або нотаріально завірени копії:

агрохімічного паспорту поля, земельної ділянки та звітів про інші обстеження ґрунтового покриву, проведених протягом останніх двох років (у разі їх проведення);

документів, що підтверджують площу землеволодіння, землекористування;

довідки або акта про обсяги використання пестицидів та агрохімікатів за останні три роки, складених заявником у довільній формі;

графічного матеріалу, виготовленого суб'єктом господарювання, який має право провадити господарську діяльність у сфері землеустрою, з нанесеними межами землеволодіння (землекористування) і відстанями до міжнародних, національних та регіональних автомобільних доріг державного значення, промислових підприємств та інших об'єктів-забруднювачів (у разі оцінки придатності таких землеволодіння (землекористування) вперше, при проведенні оцінки їх придатності в послідовному, графічний матеріал подається тільки у разі зміни їх меж).

Вимагати від заявника інші документи, ніж визначені у цьому Порядку, заборонено.

Заявник за власним бажанням може додати до заяви інші матеріали, які, на його думку, підтверджують придатність земель для виробництва органічної продукції, які в обов'язковому порядку повинні бути враховані під час проведення оцінки їх придатності.

Відповідальність за достовірність даних, що містяться у поданих довідках або актах про обсяги використання пестицидів та агрохімікатів за останні три роки, несе заявник.

У разі, якщо до заяви про проведення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції не подані усі документи або такі документи не відповідають вимогам, визначеним даним пунктом, вона протягом 5 робочих днів повертається заявнику із чітким переліком зауважень, які необхідно виправити.

10. Оцінку придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, у галузі охорони земель (далі – орган оцінки).

11. Оцінка придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції проводиться на основі висновку наукових установ, науково-дослідних інститутів, лабораторій якості та безпеки продукції, які мають право (атестовані, акредитовані) на проведення вимірювань у сфері навколишнього природного середовища, зокрема земельних (грунтових) ресурсів, та усіх поданих заявником документів.

З метою отримання висновку територіальний підрозділ органу оцінки протягом 5 робочих днів з дня отримання ним заяви про проведення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції звертається з поданням до відповідної установи (підприємства, організації).

12. Висновки щодо придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та сировини надаються на безоплатній основі за поданням територіального підрозділу органу оцінки протягом 5 робочих днів з дня його отримання. До подання додаються оригінали усіх документів та матеріалів, які були надані заявником для проведення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції.

13. Висновок щодо придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та сировини надається в розрізі кожного поля (земельної ділянки) відповідно до встановленої форми (додаток 3).

14. Установа (організація, підприємство), яка підготувала висновок щодо придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та сировини, протягом 2 робочих днів передає його до територіального підрозділу органу оцінки. Разом з висновком (як додатки) повертаються оригінали усіх документів та матеріалів, на підставі яких його було підготовлено.

15. Територіальний підрозділ органу оцінки протягом 5 робочих днів з дня одержання висновку щодо придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та сировини надсилає його до органу оцінки разом із заявою про проведення оцінки придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та доданими до неї документами. У супровідному листі територіальний підрозділ органу оцінки повідомляє про наявність чи відсутність у нього відомостей, на підставі яких відповідно до абзацу другого пункту 7 Порядку землі (грунти) не можуть бути придатними для виробництва органічної продукції.

16. Орган оцінки протягом 15 календарних днів з дня отримання ним висновку проводить оцінку придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції та у разі, якщо заявник має у власності (користуванні) придатні для виробництва органічної продукції земельні ділянки, вносить інформацію про них до Інформаційно-аналітичного центру головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки. По інших земельних ділянках орган оцінки повертає заявнику додані ним до заяви оригінали або нотаріально завірени копії документів.

Головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки, забезпечує доступ до інформації про землі (грунти), які придатні для виробництва органічної продукції, шляхом її оприлюднення протягом 5 робочих днів з дня надходження на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет.

17. Оцінка придатності земель (грунтів) для виробництва органічної продукції проводиться перед проведенням кожної оцінки відповідності виробництва органічної продукції та/або сировини.

<http://minagro.gov.ua/regulatory?nid=21556>

Приклад: алгоритм виконання – альтернатива 2

Дія	Прямі витрати, грн.	Часові витрати, год.
Виробник:		
1. Вивчає нормативний акт	0	1
2. Пише заяву про проведення оцінки земель (грунтів)	0	0,5
3. Отримує або оновлює Агрохімічний паспорт поля (раз на 5 років)	40-60 грн/га (беремо 50)	8
4. Робить копію з обстежень ґрунтового покриву за останні 2 роки (якщо є)	дуже малі - 0	0,5
5. Знаходить документи, що підтверджують площу землеволодіння (чи бере довідку з держстатзвітності).	0 (довідка безкоштовна)	8

Приклад: алгоритм виконання – альтернатива 2

Дія	Прямі витрати, грн.	Часові витрати, год.
Виробник:		
6. Складає в довільній формі довідку або акт про обсяги застосування пестицидів та агрохімікатів за останні 3 роки.	0	4
7. Замовляє план полів, на якому вказані відстані до автошляхів та об'єктів-забруднювачів	2-3 тис. грн. (беремо 2500)	8
8. Подає пакет документів до обласної екоінспекції	0	4

Приклад: алгоритм виконання – альтернатива 2

Дія	Прямі витрати, грн.	Часові витрати, год.
Обласна екоінспекція:		
9. Вивчає пакет документів, і якщо він неповний, протягом 5 днів повертає заявнику з переліком зауважень	0	1
10. Якщо пакет документів повний, передає його до обласної філії Інституту охорони ґрунтів	0	2

Приклад: алгоритм виконання – альтернатива 2

Дія	Прямі витрати, грн.	Часові витрати, год.
Інститут охорони ґрунтів:		
11. Протягом 5 днів вивчає пакет документів та готує висновок на кожне поле	0	1 година на 1 висновок (припускаючи, що середній розмір поля 100 га, на одного виробника в середньому припадає 21 висновок)
12. Протягом 2 днів повертає документи та висновки обласній екоінспекції	0	2

Приклад: алгоритм виконання – альтернатива 2

Дія	Прямі витрати, грн.	Часові витрати, год.
Обласна екоінспекція:		
13. Протягом 5 днів передає весь пакет документів Центральній екоінспекції	10	Малі (беремо 0)
Центральна екоінспекція:		
13. Протягом 15 днів вивчає документи та, якщо у виробника є ділянки, придатні для органічного землеробства, вносить дані про ці ділянки до свого інформаційно-аналітичного центру	0	<i>1 година на 1 висновок</i>
14. Інформація оприлюднюється на сайті Мінекології за 5 днів	0	Малі (беремо 0)
15. Повертає документи заявнику	10	Малі (беремо 0)

Витрати виробників-1

Вид витрат, грн	За 1 рік	За 5 років
Ознайомлення із законодавством	18	18
Податки та збори	-	-
Облік та звітність	-	-
Адміністрування заходів державного нагляду	-	-
Отримання адміністративних послуг	-	-
Оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо)	100,00	300,00
- Витрати на підготовку копій документів		
Витрати, пов'язані з наймом додаткового персоналу	---	---

Витрати виробників-2

Вид витрат, грн	За 1 рік	За 5 років
Інше, гривень (прямі витрати): - Отримання чи оновлення агрохім. паспорту поля (раз на 5 років) - Отримання довідки з держстатзвітності - Замовлення та оплата плану місцевості (раз на 5 років) - Часові витрати (загалом за процедурами 2-8 Алгоритму) – щодва роки	$50 \cdot 2100 = 105000$ 0 2500 грн. 32 год = 576 грн	105000 0 2500 грн. 96 год = 1728 грн.
Разом, гривень	108 076	109 228*
Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва	200	415 (5-й рік)
Сумарна вартість регулювання	21 615 200	45 694 804

M-тест: прямі витрати

Вид витрат, грн	За перший рік	Періодичні	За 5 років
Придбання обладнання	0	0	0
Процедури перевірки та постановки на облік обладнання	0	0	0
Процедури експлуатації обладнання	0	0	0
Процедури обслуговування обладнання	0	0	0
Інші процедури	0	0	0
Разом	0	0	0
Кількість суб'єктів господарювання	80	16 19 23 28	166

M-тест: адмін.послуги-1

Вид витрат, грн	За перший рік	Періодичні	За 5 років
Отримання первинної інформації про вимоги регулювання	1 год 18 грн	0	18
Процедури організації виконання вимог регулювання	0	0	0
Процедури офіційного звітування	0	0	0
Процедури забезпечення процесу перевірок	0	0	0

М-тест: адмін.послуги-2

Вид витрат, грн	За перший рік	Періоди чні	За 5 років
Отримання АХП	50 грн/га* 5000 грн.	0	5000
Отримання довідки з держстатзвітності	8год 18грн*8= 144	288	432
Складання довідки про застосування пестицидів	4 год 4*18=72	144	216
Пошук суб'єкта, який може скласти план полів, та укладання контракту з ним	8 год 8*18=144	288	432
Складання плану полів	2500 грн	0	2500
Пересилання документів	10 грн	20	30
Разом	7 888	740	8 628

M-тест: адмін.послуги-3

Вид витрат, грн	За перший рік	Періодичні	За 5 років
Кількість підприємств, що мають виконати регулювання	залежно від року: 80 16 19 23 28		
Сумарно, гривень	631 040	залежно від року	1 335 398

Альтернатива 2. Витрати держави

Процедура	Планові витрати часу	Вартість часу (заробітна плата), грн./год. *	Процедур на рік, на 1 суб'єкта, пр./рік **	Кількість суб'єктів	Витрати на адміністрування, грн. на рік
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	1	25	0,6	2016 - 200 2017 - 40 2018 - 248 2019 - 97 2020 - 318	3000 600 3720 1455 4770
7. Інші: Процедури 9-16 Алгоритму: - Прямі витрати (пересилання документів), грн.	20	-	0,6	903 за 5 років	18 060
- Витрати часу сумарно	46	25		2016 - 200 2017 - 40 2018 - 248 2019 - 97 2020 - 318	230 000 46 000 285 200 111 550 365 700
Разом за перший рік	X	X	X	X	238 400
Сумарно за п'ять років	X	X	X	X	1 083 600

Альтернатива 3. Витрати виробників-1

- Вартість «органічного» сертифікату – 5-45 тис. грн. (середнє – 25 000)
- Витрати виробників **на рік – $25000 \times 200 = 5$ млн.грн.**
- Враховуючи, що за європейськими нормами процедуру сертифікації потрібно проходити щорічно, вартість **за 5 років**
 $(200+240+288+345+415) \times 25000 = \mathbf{37\ 200\ 000}$ грн

Часові витрати для 1 виробника - в середньому 5 робочих днів або 720 грн.

Для всіх виробників за 5 років – **1,07 млн.грн.**

Альтернатива 3. Витрати виробників-2

Якщо запровадити електронне подання документів на відшкодування вартості сертифіката

Часові витрати для 1 виробника - в середньому 2 години, тому сумарні витрати 7200 грн. на рік

Витрати виробників зменшуються на відповідну суму відшкодування.

Наприклад, якщо відшкодовується **50%** вартості сертифікату, витрати виробників складуть
18,6 млн. грн. + 1,07 млн. грн. = 19,67 млн.грн.

Альтернатива 3. Витрати держави

Витрати держави залежатимуть від обсягу відшкодування.

Наприклад, із відшкодуванням 50% вартості сертифікату **витрати складуть 18,6 млн грн.**

Витрати на адміністрування платежів:

Якщо на кожного суб'єкта господарювання буде витрачено 2 години, сумарні витрати складуть **10000 грн на рік.**

Альтернатива 2. Вигоди

Внутрішній ринок органічної продукції у 2014 році оцінювався у **15 млн.євро**.

У 2007-2015рр. він зростав у середньому на 66% на рік.

Припустимо, ринок зростатиме на 50% на рік.

Тоді на кінець 2020 року ринок досягне обсягу **76 млн. євро**, а надходження лише від ПДВ за 2016-2020 складуть щонайменше 32 млн. євро.
(припускаючи курс 30 грн/євро, це 960 млн.грн.).

Альтернатива 3. Вигоди

Уможлиблює експорт.

У 2014 році експорт органічної продукції з України склав 70 млн.євро, тобто майже вп'ятеро більше, ніж обсяг внутрішнього ринку.

Митні доходи від експорту цієї продукції невеликі, проте можна очікувати зростання надходжень від податку на прибуток

Порівняння альтернатив

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування
3. Альтернатива 3 – (часткове) відшкодування вартості сертифікації	Зростання обсягу органічної продукції на внутрішньому ринку, її експорту та податкових надходжень. Ефект за 5 років – вище 1 млрд. грн.	Сумарні витрати – трохи більше 38 млн. грн. за 5 років (діляться між суб'єктами господарювання та державою)	Не запускається національна система органічної сертифікації, натомість для суб'єктів господарювання знижуються витрати на отримання міжнародних сертифікатів.
2. Альтернатива 2 – Прийняття проекту постанови	Зростання обсягу органічної продукції на внутрішньому ринку та податкових надходжень Ефект за 5 років – близько 1 млрд. грн.	Бюджетні витрати на адміністрування – 660 тис. грн. за 5 років. Витрати суб'єктів господарювання – близько 45 млн. грн. за 5 років	Запуск національної системи органічної сертифікації; зростає обсяг органічної продукції на внутрішньому ринку.
1. Альтернатива 1 – Статус-кво	Відсутні.	Відсутні	Не досягається ціль регулювання.

Загальна схема

Показники результативності

Показник	Період	Прогнозне значення
Кількість сільгоспвиробників, які отримали сертифікат	до 2020 року	415 у 2020
Площі сільськогосподарських земель, які є придатними для виробництва органічної продукції	до 2020 року	До 700 тис. га (2,5% угідь у 2020)
Обсяг ринку органічної с-г продукції	до 2020 року	Щонайменше 76 млн євро (2,2 млрд. грн. у 2020)
Надходження до державного та місцевих бюджетів від виробництва та продажу органічної продукції	до 2020 року	Щонайменше до 15 млн. євро у 2020
Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та фізичних осіб з основних положень акта	до 2020 року	Високий

Дякую за увагу!
Питання?